

עת"א 18047/02/23 - מחמד חליל אלצאנע נגד שרות בתי הסוהר

בית משפט לעניינים מנהליים בבאר שבע

תאריך: 10 אפריל 2023
עת"א 18047-02-23

בפני: כב' שופט עמית כהן

העותר: מחמד חליל אלצאנע
ע"י עו"ד אייל אביטל

נגד

המשיב: שרות בתי הסוהר
ע"י עו"ד חגית פרידמן, ב"כ היוהמ"ש בעתירות אסירים

פסק דין

לפניי בקשת המשיב למחיקת העתירה על הסף בשל אי מיצוי ההליך המינהלי.

רקע וטענות הצדדים

1. העותר, המוגדר כאסיר ביטחוני, הגיש עתירה בה ביקש להורות למשיב (להלן: "שב"ס") לשנות את סיווגו מאסיר ביטחוני לאסיר פלילי.
2. שב"ס ביקש למחוק את העתירה על הסף, בטענה לאי מיצוי ההליך המינהלי, משום שהעותר לא פעל כפי הוראות סעיף 8 לפקודת נציבות 04.05.00, הקובע שהשגה על החלטת רמ"ח האסיר יש להגיש לרח"ט כליאה.
3. העותר השיב לבקשה, תוך שהפנה לבקשה הראשונה של שב"ס (מיום 31.3.23) בה ביקש שב"ס ארכה לקבלת ההחלטה המינהלית; טען כי ב-2.1.23 הגיש בקשה מנומקת לשינוי סיווגו, והחלטה התקבלה רק לאחר הגשת העתירה טען - "יוצא איפא, כי לעותר אין זכות להגיש עתירה אלא עד שתחליט המשיבה ברוב טובה לטפל בבקשתו ... גם אם זה יקח חודשים רבים ..."; והפנה לסעיף 5 לפקנ"צ הנ"ל וטען שניתן סד של 14 יום לקבלת חוות דעת גורמי הביטחון.
- לתשובה צורפה תשובה של שב"ס מיום 31.1.23, בה הודיע קצין אסירים לב"כ העותר שהפנייה שהתקבלה ביום 3.1.23, הועברה באותו היום למחלקת האסיר לצורך בחינת סיווג העותר.
- לא נטען ולא צורפה ראיה להגשת השגה כפי הוראות סעיף 8 לפקודה הנ"ל.
- העתירה הוגשה ב-8.2.23.

דיון והכרעה

4. לאחר שעיינתי במסמכים הרלוונטיים, הגעתי למסקנה שדין העתירה להימחק על הסף.

5. מיצוי ההליך המינהלי

5.

לצורך מיצוי ההליך המינהלי, על אסיר לפעול בהתאם לפקודת נציבות 04.05.00 - "תהליך הגדרת אסיר ביטחוני" (להלן: "פקודת הסיווג"), ופקודת נציבות 04.31.00 - "מיצוי ההליך המנהלי ואופן הטיפול בעתירת אסיר" (להלן: "פקודת המיצוי"), כדלקמן:

5.1. דרך הטיפול בבקשת אסיר לשנות את סיווגו

החלטת רמ"ח האסיר בפניית האסיר: סעיף 7 לפקודת הסיווג קובע את אופן הטיפול בבקשת אסיר לשנות את סיווגו - יש להעביר את הבקשה לקמ"ן בית הסוהר, אשר יעביר את הבקשה לחטיבת המודיעין באמצעות קמ"ן המחוז, אשר תעביר את הבקשה בצירוף מידע רלוונטי, לשב"כ, משטרת ישראל ולגורם ביטחוני אחר לפי העניין. עמדת הגורמים הרלוונטיים תועבר לרמ"ח האסיר, אשר יקבל החלטה בבקשה לשינוי סיווג, וזו תימסר לאסיר.

החלטת רח"ט כליאה בהשגה על החלטת רמ"ח האסיר: סעיף 8 לפקודת הסיווג קובעת שאם האסיר אינו שבע רצון מהחלטת רמ"ח האסיר, הוא רשאי להגיש השגה לרח"ט כליאה, באמצעות מפקד בית הסוהר או מי מטעמו.

ההחלטה המינהלית הסופית בבקשה לשינוי סיווג מתקבלת רק לאחר שהגורם המינהלי הסופי - רח"ט כליאה, מקבל את החלטתו.

5.2. המועדים למיצוי ההליך המינהלי בבקשת אסיר לשנות את סיווגו

החלטת רמ"ח האסיר: מאחר שהחלטת רמ"ח האסיר דורשת התייחסות של גורם חוץ, על רמ"ח האסיר לתת תשובתו תוך 30 ימי עבודה מיום הפנייה או השלמת פרטים, אם נדרשו (סעיף 7(ה)(3) לפקודת המיצוי).

אם קיבל האסיר החלטה של רמ"ח האסיר או שרמ"ח האסיר אינו נותן מענה לפנייה במועד, ייחשב האסיר כמי שמיצה את ההליך המינהלי בפני רמ"ח האסיר, והוא רשאי להגיש השגה לרח"ט כליאה (סעיף 7(ט) לפקודת המיצוי).

החלטת רח"ט כליאה: אם מוגשת השגה לרח"ט כליאה, עליו למסור לאסיר או לבא-כוחו את החלטתו תוך 21 ימי עבודה מיום הגשת ההשגה (סעיף 7(ה)(2) לפקודת המיצוי).

בעניינו - מאחר שפניית העותר התקבלה אצל שב"ס ב-3.1.23, היה על רמ"ח האסיר לתת את החלטתו לב"כ העותר עד ליום 14.2.23.

אם הייתה מוגשת השגה לרח"ט כליאה, היה עליו לתת את החלטתו תוך 21 ימי עבודה לאחר הגשת השגה. כלומר, אם הייתה מוגשת השגה מייד לאחר חלוף המועד להחלטת רמ"ח האסיר, היה על רח"ט כליאה לתת את החלטתו עד ליום 15.3.23, ורק לאחר מכן רשאי היה העותר להגיש עתירת אסיר.

מאחר שהעותר הגיש את העתירה ביום 8.2.23, הוא הגיש את עתירתו בטרם המועד למתן החלטת רמ"ח האסיר ולא כל שכל בטרם מוצה ההליך המינהלי, לאחר קבלת החלטת רח"ט כליאה.

5.3. הערה לתשומת לב שב"ס

עמוד 2

סעיף 6(ג) לפקודת המיצוי קובע שכאשר מוגשת פנייה בשם אסיר על ידי עורך דין, על שב"ס **לאשר בכתב** את קבלת הפנייה תוך 3 ימים, דבר שלפי הבנתי לא נעשה בענייננו.

סעיף 7 לפקודת המיצוי קובע שאם מוגשת פנייה על ידי עורך דין, על שב"ס לתת לעורך הדין תשובה מנומקת בכתב במועדים המפורטים לעיל. כאשר אסיר אינו מיוצג, ניתן לתת לו **תשובה מנומקת בכתב** או מענה מנומק במסגרת ריאיון כתוב, אף זאת במועדים הנ"ל (מעיון בתשובות שב"ס בתיקים אחרים, נראה שלעיתים קרובות התשובה הניתנת אינה מנומקת).

תשומת לב שב"ס להקפיד על קיום הוראות פקודת המיצוי לעניין אישור בכתב לקבלת פנייה ומתן תשובה מנומקת. כמו כן, תשומת לב שב"ס להוראות סעיף 7(ח) לפקודת המיצוי: **"סגן מפקד בית הסוהר יפקח על הטיפול בכל פניות האסירים שהוגשו, ובאחריותו לוודא כי ניתן מענה מיטבי ומנומק בתוך פרקי הזמן כמפורט לעיל"**.

6. משמעות אי מיצוי ההליך המינהלי

6.1. במסגרת עתירת אסיר, בית המשפט בוחן את סבירות ההחלטה המינהלית ואינו דן בבקשה מלכתחילה. כאשר מדובר בבקשה לשינוי סיווג, על בית המשפט לבחון את החלטת רח"ט כליאה, שהוא הגורם המינהלי שמקבל את ההחלטה המינהלית הסופית.

כל עוד אין החלטה של רח"ט כליאה בהשגה, אין החלטה מינהלית אותה ניתן לבחון (כמובן, בכפוף להוראות סעיף 7(ט) לפקודת המיצוי).

6.2. נוכח חשיבות מיצוי ההליך המינהלי בטרם הגשת עתירה, קובעת תקנה 4(ג)(1) **לתקנות סדרי דין (עתירות אסירים), תש"ם-1980** (להלן: **"התקנות"**) כי בית המשפט רשאי למחוק עתירה על הסף אם - **"העותר לא מיצה את כל אפשרויות הפנייה בעניין זה לשירות בתי הסוהר לפי פקודת השירות כהגדרתן בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, בטרם הגשת העתירה"**.

6.3. אינני סבור שנכון להתעלם מאי מיצוי ההליך המינהלי, משום שהדבר עלול לגרום לכך שאסירים יגישו עתירות בטרם מיצוי ההליך המינהלי, כדי "לתפוס" מועד, דבר אשר יגרום להגשת עתירות מיותרות רבות, יעמיס על בית המשפט ויעכב את הדיון בעתירות המוגשות לאחר מיצוי ההליך המינהלי.

לכן, ככלל, כאשר אסיר אינו ממצה את ההליך המינהלי, אין מקום לדון בעתירתו, אלא במקרים יוצאי דופן בהם יש דחיפות רבה בשמיעת העתירה.

6.4. על כן, דין העתירה להימחק על הסף.

7. התייחסות לטענות העותר

7.1. בניגוד לנטען בתשובת העותר, סעיף 5 לפקודת הסיווג אינו מגביל את משך התגובה של גורמי המודיעין ל-14 יום, אלא קובע שאם לא מתקבלת עמדה תוך 14 יום, תישלח תזכורת ואם תוך 7 ימים נוספים לא תתקבל עמדה, ייחשב הדבר כ-"אין הערות" (ס' 5(ד)(5) לפקודת המיצוי). יתר על כן, סעיף 5 אינו חל על שינוי סיווג, אלא על הגדרת אסיר כאסיר ביטחוני - שינוי הגדרה במהלך המאסר מוגדר בסעיף 6 עד 8 לפקודת הסיווג.

7.2. לעניין הבקשה של שב"ס למתן ארכה משום שלא התקבלה החלטת רמ"ח האסיר - מאחר שבמועד הגשת העתירה טרם התקבלה החלטת רמ"ח האסיר (וטרם חלף המועד למתן החלטתו), ביקש שב"ס ארכה, דבר שנבע, ככל עמוד 3

הנראה, מרצון לבחון אפשרות לייתר את העתירה (אם הפנייה לשינוי הסיווג הייתה מתקבלת).

יש להעיר, כאמור לעיל, שהחלטת רמ"ח האסיר הייתה אמורה להתקבל עד ליום 14.2.23 ואם לא הייתה מתקבלת תשובה מנומקת בכתב עד לאותו מועד, רשאי היה העותר להגיש השגה לרח"ט כליאה, ורק לאחר מתן החלטת רח"ט כליאה או חלוף המועד למתן תשובתו, רשאי היה העותר להגיש עתירת אסיר.

נוכח האמור לעיל, העתירה נמחקת על הסף מחמת אי-מיצוי הליך מינהלי; בהתאם לסעיף 4(ג)(1) לתקנות.

הדיון הקבוע מבוטל.

ניתן היום, י"ט ניסן
תשפ"ג, 10 אפריל
2023, בהעדר הצדדים.

עמית כהן, שופט